

11.5.2025

Eduskunta

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: VNS 2/2025 vp - käsittely liikenne- ja viestintävaliokunnassa 13.5.2025

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026-2029

Suomen Satamat ry. kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja esittää huomionsa alla. Yhdistys keskittyy lausunnossaan pääluokkaan 31.

- Satamien toiminnalle ovat tärkeitä niin meriväylien kapasiteetti kuin satamien takamaayhteyksien riittävä kunto ja palvelutaso. Suomen Satamat ry pitää myönteisenä hallitusohjelman mukaisia väyläverkkojen kehittämistoimia sekä panostuksia perusväylänpitoon. Harkiten kohdennetut väyläverkon kehittämisinvestoinnit sekä korjausvelan kasvua torjuvat ylläpitotoimenpiteet ovat omiaan poistamaan elinkeinoelämän esiin nostamia logistiikan tehokkuuteen ja kilpailukykyyn haitallisesti vaikuttavia pullonkauloja. Suomen Satamat ry. toteaa, että vuosittain tulee pystyä varmistamaan riittävä rahoitus myös meriväylien priorisoiduille investoinneille. Näiden investointien lykkääminen on lyhytnäköistä tilanteessa, jossa Suomen kansantalous ja huoltovarmuus on korostuneen riippuvaisia merikuljetuksista.
- JTS:ssä tulee kokonaisuudessaan huomioida riittävä rahoitus Liikenne 12 –suunnitelman toteuttamiselle. Suomessa väyläverkon rahoitus on ollut kroonisesti niukkaa, verrattuna vaikka länsinaapurimme Ruotsiin. Sotilaallisen liikkuvuuden tarpeista lähtevien hankkeiden toteuttaminen on tämänhetkisessä geopoliittisessa tilanteessa perusteltua, mutta erityistä huomiota on kiinnitettävä hankkeiden kaksoiskäyttöisyyteen. Muutoin hankkeet viivästyttävät entisestään elinkeinoelämän kannalta keskeisiä liikenneverkon investointeja. Myös satamien infrastruktuuriin ja palveluihin kohdistuu kehittämistarpeita huoltovarmuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden vaatimusten vuoksi. Nämä kehittämistarpeet on huomioitava täysimääräisesti valtion budjettiprosessissa. Satamien ei voida odottaa rahoittavan investointeja, joiden ensisijaisena perusteena ovat huoltovarmuuden tai sotilaallisen liikkuvuuden tarpeet.
- Eri hallinnonalojen toimintamenoihin kohdistuu leikkauksia ja säästöpainetta kautta linjan. Osaltaan on huomattavissa, että julkisen sektorin säästöjen seurauksena tehtäviä ja vastuita on siirtymässä yksityisen sektorin järjestettäväksi. Yhtenä esimerkkinä voi tuoda esiin Ilmatieteen laitoksen toimintamenoisäästöistä johtuvan merisäähavaintoasemien lakkautukset. Ilmatieteen laitos on ehdottanut satamille tiettyjen havaintoasemien hallinnointi- ja ylläpitovastuun siirtämistä satamille. Tällaisia uudelleenjärjestelyjä tehtäessä on pyrittävä huolellisesti arvioimaan leikkausten vaikutukset, sillä esimerkiksi säähavaintotietojen ollessa kyseessä tietojen käyttäjinä on sataman ohella toimijoita, kuten luotsit, joiden toiminnassa olosuhdetiedoilla on merkittävä yhteys työ- ja merenkulun turvallisuuteen. Yksityisen sektorin toimijoiden, kuten satamien, ei voida olettaa huolehtivan tietojen tuottamisesta ja saatavilla asettamisesta samoin kriteerein, kuin silloin, kun tehtävä on järjestetty julkisena palveluna.
- Lopuksi haluamme korostaa satamien keskeistä roolia sekä meriliikenteen että koko yhteiskunnan energiasiirtymän mahdollistajina. Tämä rooli edellyttää satamilta merkittäviä investointeja, kun ne valmistautuvat uusien polttoaineiden jakeluinfrastruktuurin rakentamiseen tai kehittävät tilankäyttöään uusien puhtaan siirtymän teollisten kumppanien tai vaikkapa merituulivoiman rakentamisen tarpeisiin. Suomessa tarvitaan poliittinen linjaus

11.5.2025

sekä valmistelutyö, joka kohdentaa päästökauppatulot meriliikenteen puhtaan siirtymän edellyttämien investointien, kuten vähäpäästöisten polttoaineiden jakeluinfrastruktuurin, toteuttamiseen. Lisäksi merenkulun vähäpäästöisyyttä voitaisiin tehokkaasti edistää maasähkön veroalennuksella maasähkön käytön lisäämiseksi.

Suomen Satamat ry
Piia Karjalainen
Toimitusjohtaja